Audiovisuele productie: televisieprogramma **‘Het Klokhuis’**, hierna te noemen: het Programma, aflevering uitgezonden op 7 februari 2013 omstreeks 18.20 uur, hierna te noemen: de Aflevering

1. De procedure

Klaagster heeft op 7 februari 2013 een klacht ingediend over de Aflevering.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht conform artikel 5 lid 1 Klachtenreglement van het NICAM op formele aspecten getoetst en bepaald dat de klacht in behandeling kan worden genomen.

Beklaagde heeft bij brief van 5 maart 2013 verweer gevoerd.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld in haar zitting van 19 maart 2013.

Klager en Beklaagde hebben, na deugdelijke oproeping, gebruik gemaakt van de mogelijkheid zijn/haar standpunt mondeling toe te lichten.

2. De bestreden audiovisuele productie

Het programma is een educatief jeugdprogramma dat iedere werkdag wordt uitgezonden. Het Programma leert kinderen hoe de wereld in elkaar steekt.

De Aflevering is op 7 februari 2013 omstreeks 18.23 uur door Beklaagde uitgezonden.

Het seizoen is als geheel geclassificeerd aan de hand van het destijds geldende classificatieformulier en is uitgekomen op ‘Niet Schadelijk/Alle Leeftijden'.
Beklaagde heeft de Serie niet geclassificeerd door middel van een steekproef.

3. De klacht

De klacht richt zich op de inhoudscategorieën geweld en angst.
De Aflevering ging over de genocide van Sebrenica. Het uitmoorden van mensen vindt Klager een onderwerp voor de leeftijd van kinderen die op de middelbare school zitten in plaats van een onderwerp voor de doelgroep. Het uitleggen van de genocide ging gepaard met oorlogsbeelden. De tekst en beelden hadden zo'n heftige impact op de achtjarige zoon van Klager dat hij de televisie uit moest zetten. De Aflevering had volgens Klager niet op dit tijdstip uitgezonden moeten worden en de classificatie 12 moeten krijgen.

4. Het verweer

In het verweerschrift geeft Beklaagde, hieronder verkort weergegeven, het volgende aan.
Beklaagde betreurt het dat Klager van mening is dat de Aflevering over de genocide van Sebrenica niet thuis zou horen binnen de Serie.

De Aflevering is een aflevering uit de speciale klokhuis afleveringen waarin aandacht wordt besteed aan de geschiedenis van Nederland. Deze afleveringen volgen de vijftig onderwerpen die bekend staan als 'De Canon van de Nederlandse Geschiedenis'. Sebrenica is dus heel nadrukkelijk een onderwerp dat wel geschikt wordt geacht om behandeld te worden in het basisonderwijs. Dit is ook de mening van de bedenkers van de canon.

De historie van Nederland kent helaas veel zwarte bladzijden zoals de Eerste Wereldoorlog, Anne Frank, Slavernij en ook Sebrenica. Het kijkerspubliek van de Serie is bekend met het feit dat de redactie niet alleen aandacht besteed aan luchtige onderwerpen maar er ook voor kiest om minder toegankelijke, zwaardere of moeilijke onderwerpen aan te snijden op een manier die het geschetste probleem, dilemma of vraagstuk inzichtelijk maakt voor de doelgroep. Er is lang en zorgvuldig nagedacht over de vraag hoe het complexe verhaal van Sebrenica aan de jonge kijker verteld kon worden, op een objectieve manier, binnen de context van het programma en de daarvoor geldende regels. Het verhaal van de soldaat en het meisje was volgens de redactie de perfecte drager om het complexe en vreselijke verhaal over wat er in Sebrenica gebeurd is, te vertellen. De regisseur heeft in de Aflevering zo weinig mogelijk tijd besteed aan de gevechts- en/of andere oorlogshandelingen. Hij heeft dan ook geprobeerd om met een sequentie hele korte shots voelbaar te maken dat er sprake was van een oorlogssituatie. De beelden zijn met grote zorg en terughoudendheid gekozen. Beelden van schietende mensen zijn op geen enkel moment direct gekoppeld aan zichtbare slachtoffers als gevolg van de beschieting.
De redactie heeft bewust al die beelden vermeden waarbij zichtbaar of hoorbaar sprake is van bloedige situaties, ernstige verwondingen en/of zeer ernstig lijden. Ook zijn de beelden zo geselecteerd dat er geen sprake is van zeer angstige mensen.

Naar de mening van Beklaagde is er sprake van een juiste classificatie van de Aflevering.

5. De mondelinge behandeling ter zitting
Klager handhaaft zijn standpunt ter zitting. Klager en zijn gezin zijn groot fan van het Programma. Na het eten kijkt het gezin van Klager naar het Programma voor het slapen gaan. Terwijl Klager de afwas deed, liet hij de kinderen alleen naar het Programma kijken. Omdat het zo opvallend stil bleef, kwam Klager meekijken en werd toen geconfronteerd met een aantal beelden en teksten.
De zoon van Klager reageerde heftig op de beelden.

Klager vindt dat de Aflevering met zorg en kwaliteit gemaakt is en merkt op dat in het verweer de worsteling wordt beschreven om van het onderwerp een passende aflevering te maken. De Aflevering moet volgens Klager 12 hebben.
Beklaagde geeft als verweer dat de canon van de Nederlandse geschiedenis leidraad is voor de lessen geschiedenis in het basis-en voortgezet onderwijs. Alleen hebben achtjarigen in groep 4 nog helemaal geen geschiedenisles.

Klager vraagt de Klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren en aan Beklaagde een maatregel van waarschuwing op te leggen in plaats van een boete zodat het geld besteed kan worden aan het maken van mooie programma's.

Beklaagde dankt Klager dat hij kritisch naar de Aflevering heeft gekeken.
Een misvatting is dat het Programma over lichte onderwerpen gaat. Het Programma probeert ook zwaardere onderwerpen te behandelen zoals kanker. Beklaagde heeft geprobeerd een vorm te vinden door het conflict op te hangen aan een relatie tussen twee mensen. De oorlogsdreiging is door beelden weergegeven die zo zorgvuldig mogelijk zijn uitgezocht. Er is een schietende tank in beeld zonder dat er directe slachtoffers in beeld gebracht zijn. Zo is het conflict helder geworden. Conflicten zijn zinloos en gaan over mensen en deze moeten getoond worden.

Desgevraagd is Beklaagde van mening dat de Aflevering AL heeft. Als makers twijfelen, kijken de codeurs mee. In dit geval was geen twijfel.

Klager geeft aan dat de meningen blijven verschillen. Misschien moet niet de hele canon gedaan worden. Beklaagde geeft tot slot aan dat de canon voor de groepen 7 en 8 is en dat deze aflevering de zwaarste aflevering is.

6. Het oordeel van de Klachtencommissie

De Klachtencommissie acht Klager ontvankelijk in zijn klacht.

Om de classificatie van de Aflevering vast te stellen past de Klachtencommissie het huidige classificatieformulier toe op de Aflevering.

Onder het kopje ‘type productie’ moet vraag **1.3.1.** (Is het een non-fictieproduct?) met ‘ja’ beantwoord te worden.

Bij de inhoudscategorie geweld moet vraag **2.2.1.** (Komen er in de productie een of meerdere vormen van fysiek geweld voor? met '1 keer of vaker' beantwoord worden. In de toelichting op de vragenlijst staat dat onder fysiek geweld al het geweld verstaan wordt dat door levende wezens (mensen, mensachtige en dieren of monsters met menselijke eigenschappen, zoals praten) willens en wetens wordt toegebracht aan levende wezens.

Als voorbeeld van fysiek geweld wordt onder andere oorlogsgeweld genoemd.

In de Aflevering zijn tanks te zien die schoten aflossen.
Ook is een man te zien die schiet met zijn geweer.

Bovenstaande beantwoording leidt tot 6 op basis van geweld.

Bij de inhoudscategorie angst moet vraag **3.0.1.** (Komen er angstwekkende beelden

voor in de productie?) met ‘1 keer of vaker’ beantwoord worden.
Als deze vraag met ‘nooit’ beantwoord zou worden, zouden de vragen van de inhoudscategorie angst overgeslagen worden.
Vraag **3.10.1.** (Komen er in de productie mensen of dieren voor die zichtbaar het slachtoffer zijn van gebeurtenissen zoals ongelukken, (natuur)rampen, oorlogen en ziekte?) moet met ‘1 keer of vaker’ beantwoord worden.
De Klachtencommissie doelt bij de beantwoording van deze vraag op de beelden van een man die door twee andere mannen ondersteund moet worden om op de been te blijven en een man die op een brancard ligt.

Bovenstaande beantwoording leidt tot 9 op basis van angst.

De overige inhoudscategorieën zijn op de Aflevering niet van toepassing.

De classificatie van de Aflevering komt uit op 9 op basis van angst .

7. De beslissing van de Klachtencommissie
Gelet op het hiervoor overwogene acht de Klachtencommissie de klacht **gegrond**.

De Aflevering is fout geclassificeerd.

Beklaagde dient de Aflevering en derhalve de Serie, al dan niet steekproefsgewijs, met inachtneming van deze uitspraak van de Klachtencommissie opnieuw te classificeren.
De Aflevering heeft de classificatie 9 angst.

De Klachtencommissie gaat conform artikel 13 lid 1 onder b van het Klachtenreglement en de Sanctierichtlijn over tot een maatregel van waarschuwing aan Beklaagde, nu het de eerste keer is in de afgelopen vijf jaar dat tegen Beklaagde een klacht gegrond is verklaard.

Partijen hebben, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld, de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM.
Het beroepschrift dient binnen vier weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend. Het adres luidt: NICAM, Commissie van Beroep, Postbus 322, 1200 AH Hilversum.